

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ REDAKTORIAI 1949-2019

Dr. A.Šapoka (1949-1961)

Naujasis laikraštis turi būti katalikų leidžiamas lietuvių išeivių laikraštis, kuris stovi visų lietuviškųjų tradicijų (jų tarpe jų tikyba pirmąja) sargyboje, stovi sargyboje visų lietuviškųjų moralinių vertybių ir lietuviškos kultūros puoselėjimo bare. Jis turi būti toks, kad galėtų patenkinti ir tokį žmogų, kuris religiniais klausimais nesidomi, bet kuriam rūpi visa, kas lietuviška. (iš dr. A.Šapokos laiško leidėjams)

Prel. P.Gaida (1961-2009)

Kaip kiekvienas laikraštis, taip ir savaitraštis "Tėviškės žiburiai" nuo pat savo gimtųjų rūpinti atsistoti ant tų pagrindų, ant kurių stovi ir didžioji lietuviškos visuomenės dalis. Pradžioje medžiaginiai jo pagrindai svyravo, bet niekad nesvyravo jo principiniai pagrindai. O tie pagrindai buvo ir tebėra – krikščioniškos ir tautinės vertybės. (1954.XII.23)

Jonas Andrulis (1988-1994)

<...> Kad laikraštis gyvuotų ir savo paskirtį gerai atliktų, ypač išeivijos sąlygomis, reikia daug atsidėjusių žmonių ir didelių pastangų. Pirmą pasisekimo sąlyga yra sugebantys ir pasišventę laikraščio redaktoriai. Kita laikraščio sėkmės pusė – jo bendradarbiai. Į jų eiles yra įsijungę mokslo, literatūros, meno atstovai ir įvairūs kiti spaudos darbuotojai, korespondentai. Jų visų išvardinti neįmanoma. Jų dėka laikraštis tampa įvairus, įdomus ir patrauklus.

Česlovas Senkevičius (1989-2015)

Nueitas kelias ilgas ir vingiuotas, bet vis įkalmėn, vis aukštytyn. Ar jau viršūnė pasiekta? Laikas prisiminti, kaip ėjome, pamąstyti, kaip toliau eisime. Medžiagos tam susikaupė jau pakankamai. Bet kaip bebūtų, reikia aiškaus žvilgsnio ateitin. Reikia darbo, reikia Dievo palaimos. O labai reikia ir meilės lietuviškam žodžiui. Miela džiaugtis, kad lig šiolei to netrūko. Tebūna ir ateityje ne kitaip. (1999.XII.14)

R.Sakalaitė-Jonaitienė (1994-2015)

Per praėjusį dešimtmetį dažniau negu bet kada kildavo mintis įvesti skyrių anglų kalba ir bent dalį turinio pateikti per internetą. Taip tikimasi išlaikyti jaunesnius skaitytojus, skleidžiant žinias ir straipsnius jiems prieinamu būdu ir kalba. Šie dalykai – esminiai ateinančio dešimtmečio sprendimai. Leidėjų ir redaktorių rūpestis lieka tas pats, kuris vargina ir kitas išeivijos organizacijas bei institucijas – sudominti jaunesniąsias kartas lietuviška kultūrine veikla, padėti jiems išlaikyti ryšį su savąja lietuvių tauta. (1999)

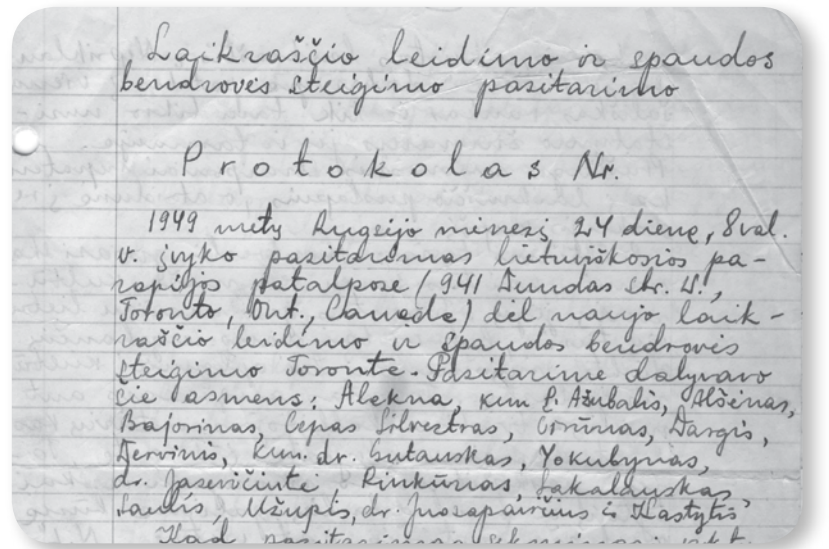
Sigina Katkauskaitė (2015-2019)

"Tėviškės žiburius" sukūrė ir per 70 metų užtikrino jo leidybą lietuvių bendruomenė. Laikraštis buvo ir yra Kanados lietuvių gyvenimo bei veiklos atspindys. Bet jaučiame patys – keičiasi pati bendruomenė, su ja neišvengiamai keičiasi ir laikraštis. Vienintelio Kanadoje lietuviško laikraščio ateitis ir šiandien yra tik lietuvių bendruomenės ir jos institucijų rankose. Apie tai svarbu visiems viešai kalbėtis jau dabar. (2019.X.29)

TŽ leidybos kronika

- 1949 m. gruodžio 24 d. Kanados lietuvius pasveikino naujas laikraštis *Tėviškės žiburiai*.
- Nuo 2005 metų *Tėviškės žiburiai* maketuojami kompiuteryje. Sukurtas I TŽ tinklalapis. Tuo rūpinosi V.Tumosienė, padedant Č.Joniui.
- 2015 techn. redaktorės darbą perima Akvilė Minkevičienė. Nuo 2016 m. skaitytojai gauna spalvotą skaitmeninį variantą (PDF).
- 2017 m. rugpjūtis – pereinama prie dvisavaitinės leidybos.
- 2016 Andrea Benotaitė pristato *Tėviškės žiburių* tinklalapį tevzib.com.
- 2018 tinklalapio leidybą perima A.Minkevičienė, S.Katkauskaitė, R. Jonaitienė.
- 2018 TŽ šiuolaikinius ryšius papildė veidaknygė (Facebook).

TŽ LEIDYBOS PRADININKAI

Dr. Silvestras Čepas

Pradžia buvo varginga, tik kiek vėliau a. a. klebono P. Ažubalio dėka pastatytose naujose Anapilio patalpose buvo gautos gražios ir erdvios patalpos redakcijai, administracijai ir spaustuvei. Prel. P.Gaidai pagelbėti atėjo pedagogas Antanas Rinkūnas, vėliau Vytautas Kastytis, paskutiniu metu redakciją kolektyvą papildė Jonas Andrulis, Vytautas Balčiūnas ir Č.Senkevičius. Taip pat didelė padėka priklauso ir Anapilio korporacijai, jos vadovybei bei Lietuvos kankinių parapijos klebonui Jonui Staškevičiui už nuolatinę paramą laikraščiu. (1989.XII.19)

Balys Sakalas

Tiek leidėjų, tiek ir būsimą redaktoriaus mintys dėl laikraščio linijos sutapo. Jau pirmame steigėjų pasitarime buvo aiškiai sutarta, kad naujasis laikraštis turėtų stengtis pasiekti visus išeivijos lietuvius, gyvenančius Vakarų pasaulyje. Tai neparapijinis, nepastoracinis ar kurios nors vienos grupės laikraštis. Tai daugumos lietuvių aidas svetimoje padangėje, šauksmas dėl okupuoto krašto ir ramstis išlikti lietuviui. (1974.X.24)

Antanas Rinkūnas

Per devyniolika savo gyvavimo metų "Žiburių" spaudos bendrovė yra daug padėjusi laikraščio leidėjams, yra tarnavusi ne tik Toronto, bet ir tolimesnių vietovių lietuviams savo smulkesniais spaustuvių patarnavimais, o bendrovės leidykla buvo vadovėlių lietuvių kalba pionierius. Ji tai atliko be kieno nors pagalbos ar aukų beveik per du dešimtmečius. Išleista ir kitokių knygų (kun. J.Gutauskas, dr. A.Šapokos ir kt. (1969.XI.27)

1950 metais dalis leidėjų įsteigė akcinę spaudos bendrovę "Žiburiai". Jos ilgametis pirmininkas buvo A. Rinkūnas. Prisipirkta pagalbinių įrengimų, o po kelerių metų įsigytas ir antrasis naujas linotipas. Kun. kleb. P. Ažubalis pastatė ir išnuomavo naujas patalpas klebonijos priestate. Per devyniolika savo gyvavimo metų „Žiburių“ spaudos bendrovė daug padėjo laikraščio leidėjams, bendrovės leidykla buvo vadovėlių, skirtų lietuvių mokykloms, leidimo pradininkas. A. Rinkūnas daug laiko skyrė ir žurnalistiniam darbui, rašė įvairiomis temomis

Ramūnė SAKALAITĖ-JONAITIENĖ Tėviškės žiburių redakcijoje dirbo du dešimtmečius. Pradėjusi dirbti dar prel P.Gaidos vadovavimo laikais, vėliau daugiau kaip dešimtmetį Tėviškės žiburių redagavimo darbus dalijosi su rašytoju, publicistu Česlovu Senkevičiumi. Šiandien ji vienintelė geriausiai gali palyginti redaktorių indėlį, kuriant šį laikraštį, jų redakcinio darbo principus bei pasikeitimus laikraščio leidyboje.

– Koks buvo jausmas, pradėjus dirbti TŽ redakcijoje, laikraštyje, kurio steigimo ir vėliau leidybos darbe labai aktyviai dalyvavo ir Jūsų tėvelis Balyš Sakalas?

RSJ: – Pirmiausia norėčiau paaiškinti, kaip pradėjau dirbti TŽ. Nuo mažens žinojau apie Žiburius, nes kalbos apie laikraštį dažnai sukosi šeimoje, Tėveliui dalyvaujant valdyboje ir bendraujant su dr. A. Šapoka, A. Pabedinsku, dr. S. Čepu bei kitais veikėjais. Mokantis gimnazijoje, išryškėjo polinkis rašyti. Moksleivių ateitininkų laikraščeliu *Pirmyn, jaunime!* pradėjau būsima, tada dar nenumatyta savo redakcinę karjerą. Prisižadėjau ir prie studentų žurnalo *Gaudamus*. O redaktorius kun. P. Gaida sekė jaunus veikėjus, ateitininkus, skatino mane ir mano bendraamžius redaguoti *Jaunimo žiburius*, rašyti straipsnius apie jaunimo kongresus, suvažiavimus ir kitokią veiklą. Nors nestudijavau žurnalistikos, o kalbas (prancūzų ir ispanų), ir baigiau mokslą prancūzų kalbos vertėjavimo magistrės laipsniu, įdomu, kad po kiek laiko mano kelias vis tik pasuko TŽ linkme.

Kun. P. Gaida vis kokį įvykį užduodavo aprašyti, o apie 1985 m. tuometinis draugijos pirmininkas dr. Silvestras Čepas pakvietė mane leidėjų valdybon, kuriai vėliau teko pirmininkauti. Dar vėliau, 1994 m., augindama savo mažus vaikus, nedirbau nuolatinio vertimo darbu. Visai netikėtai vienas iš tuometinių redaktorių Jonas Andrulis, norėdamas pasitraukti iš tų pareigų, pakvietė mane jo vietoje talkinti redakcijoje dvi dienas per savaitę. Tuo laiku kitas tris dienas dirbo Česlovas Senkevičius.

Dabar stebiuosi, kad išdrįsau tokį pasiūlymą priimti, nes be straipsnių rašymo neturėjau daug supratimo apie konkretų laikraščio leidybos darbą. Bet spausdintas žodis visada traukė. Turėjau greitai susipažinti su darbo tvarka. Tuo laiku didžiausią dalį straipsnių taisė prel. P. Gaida ir Č. Senkevičius, administratorė buvo Salomėja Andrulienė, tad man "besimokant" apie laikraščio pasaulį, viskas vyko, kaip vykę. Po truputį apsilau, padėjo ir tai, kad buvau kartu ir valdybos pirmininkė, lygiagrečiai teko rūpintis ir dalykiškais leidybos reikalais, pvz., perėjimu dirbti kompiuteriais ir pan. Valdyboje stipriai visada palaikė dr. S.Čepas, o techniniuose reikaluose nebūtume išsivertę be dr. Č. Jonio. Č. Senkevičius visada buvo kūrybingas ir malonus bendradarbis ir patarėjas.

– Per 70 metų Tėviškės žiburiuose dirbo keturi redaktoriai: dr. A. Šapoka, J. Andrulis, prelatas P. Gaida, Č. Senkevičius. Jums teko dirbti su abiem pastaraisiais. Kaip galėtumėte nusakyti jų redaktorių darbo principus, kuriant Tėviškės žiburius, kaip kultūros, politikos ir religijos leidinį, atvirą ir vienijantį visus, noriai skaitomą JAV, D. Britanijoje ir kitose valstybėse?

RSJ: – Man stojant į redaktorių gretas, prel. P. Gaida jau buvo dirbęs vyr. redaktoriumi daugiau kaip 40 metų. Jis turėjo labai platų pažinčių, bendradarbių tinklą ir aiškią liniją, kurios jis griežtai laikėsi. Ateitininkų įsteigtas laikraštis – krikščioniškų-katalikiškų pažiūrų skai-

(Iš k.) Tėviškės žiburių redakcijos ir administracijos darbuotojai 2004 m.: (iš k.) administratorė Aušra Lešinskaitė-Trussow, techn. red. pavaduotoja Vida Tumosenė, red. Česlovas Senkevičius, vyr. red. prelatas Pranas Gaida, red. Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė, tech. red. Genovaitė Gaižutienė, administratorė Valentina Baliūnienė, korektorius Gediminas Kurpis; Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus su žmona Alma 1999 metais lankosi TŽ redakcijoje

tytojams. Politinėje srityje jis tepriėmė dešimtosios, krikščioniškosios krypties straipsnius, parašytus nuosekliai, be didelių fanfarų. Redaktoriaus manymu, nebūtų buvę tikslu suteikti pirmenybę bet kuriai politinei partijai ar politikui ir tapti jų rupu. Bendradarbių nuomonės politinėje ar bet kurioje srityje turėjo būti pareikštos tradiciškai, objektyviai; reportažai – be ryškių asmeninių nuomonių; pranešimai – be nereikalingų ar tendencingų pastabų. Man atrodo, kad laikraščio platų skaitomumą lėmė medžiagos įvairumas, rašinių kokybė ir santūrios, logiškos linijos išlaikymas. Redakcija, kiek įstengdama, ir dabar nesileidžia į vietinius ginčus, nespausdina kraštutinių pasisakymų. Nė vienam redaktoriui nebuvo lengva, nes visuomenėje vis pamirštama, kad laikraštis yra visiems ir skaitomas plačiame pasaulyje; tai ne dienraštis, bet kultūrinis leidinys, ir jo paskirtis neeilinė. Tai ne vien Toronto, ne vien Kanada – tai ir žinių šaltinis apie lietuvius JAV, Australijoje, Pietų Amerikoje, Europoje ir, svarbiausia, ypač prieš nepriklausomybės atstatymą, apie Lietuvą.

Kalbos srityje, prel. P. Gaida laikė savo rankose taisyklingos lietuvių gramatikos "liniuotę", kurią perėmė Česlovas Senkevičius (aišku, ja paveikdami ir mane). Vartotinių žodžių ir išsireiškimų sąrašai valdė mūsų plunksnas ir taip pat mokė laikraštį skaitančią visuomenę. Plintant nepriklausomai spaudai Lietuvoje, visi redaktoriai ėmėsi svetimžodžių pašalinimo iš kalbos misijos, prel. P. Gaidai išnagrinėjus žodžių seniausią kilmę. Todėl buvo rašoma Gudija – ne Baltarusija, šventovė – ne bažnyčia. Taip pat, kaip ir kitur, ligšiol lieka neišspręsta lietuviškų pavardžių rašyba. Nors redaktorių vaidmuo – laikytis rašybos tradicinių taisyklių, kartais tenka nusileisti asmeniui nusistatymui žmonių, kurie, pvz., nelinksniuoja pavardžių. Redakcijai visada tenka ginčytis "už" gramatiką, už aukštesnio lygio žodyno vartojimą, todėl TŽ buvo plačiai vertinami kaip taisyklingos kalbos puoselėtojai.

– Elektroninių ryšių galimybės atnešė permainas ir Tėviškės žiburiams. Jau nuo 2005 metų laikraštis kuriamas kompiuterio ekrane, nuo 2015 – spalvotas skaitmeninis (PDF variantas). Kaip keitėsi redakcijos darbas šiomis sąlygomis?

RSJ: Duočiau tokį pavyzdį. Viena

iš mano pareigų buvo rašyti skyrių "Savaitės įvykiai Lietuvoje". Iš kur surinkti tokias žinias? Pradžioje gavdavome laikraščius iš Lietuvos, bet jie būdavo gerokai pasenę. Graibstėm informaciją iš ELTOS žinių, gautų tada per Katalikų informacijos centrą Niujorke. Vėliau jas užsisakėme, prenumeravome (kainavo net keli tūkstančiai dolerių metams), pagaliau atėjo interneto laikai, kuomet žinios jau kiekvienam tapo prieinamos. Tada jų atsirado net per daug, teko atsargiai rinkti šaltinius.

Palengvėjo ir straipsnių pristatymas – kai kurie autoriai Lietuvoje ir kitur greit įgudo..., nors kiti ilgai užsispyrė, ir teko perrašinėti jų vis dar glaustai sukveizotus rankraščius arba iš naujo kruopščiai dėlioti taškus ir nosines. Darbas iš vienos pusės greitesnis, tačiau reikėjo daug mokytis apie naujoves ir prie jų prisitaikyti. Techninė redaktorė Vida Tumosenė buvo itin guvi ir atkakli, mokantis naujų kompiuterio programų ir naujų įgūdžių. Jai teko išmokyti maketuoti "ekrane", t.y., pasikliaujant visai nauja kompiuterine programa. Prieš tai kūrybingai Tėviškės žiburius dideleme formate maketavo Genė Karasijūtė-Gaižutienė, turėjusi staiga perimti darbą vietoje netikėtai mirusio Vytauto Balčiūno.

– Leidybos 70-metį spausdintas laikraštis, kaip ir visa spauda pasaulyje, pasitinka su mažėjančiu skaitytojų, taip pat ir rašytojų skaičiumi. Kokia Tėviškės žiburių, vienintelio Kanados lietuvių laikraščio, ateitis ir galimybės, pradedant 8-ąjį leidybos dešimtmetį?

RSJ: – Kiekviena organizacija kuriasi, turėdama tikslą suburti bendraminčius ir duoti jų veiklai tam tikrus rėmus. Taip steigėsi ir Tėviškės žiburiai. Pokario imigrantų katalikiškos, konservatyvios pažiūros nebuvo priimtinos tuometinei redakcijai laikraščio *Nepriklausoma Lietuva*, redaguojamo Montrealyje. TŽ steigėjai tada rašė, jog susitarti buvo neįmanoma. O imigrantų buvo daug. Jiems tarpusavio glaudus bendravimas, nuomonių dalinimasis, žinių sklaida buvo nepaprastai svarbūs veiksniai jų gyvenime, netekus Tėvynės. Laikraštis kūrėsi vargingai, bet ištikimi užsispyrėliai jį išaugino ir išlaikė. Jų pavardės ir darbus matysite TŽ 70-mečio parodoje "Atspindžiai", kurios atidarymas š.m. lapkričio 2 d., 2 v.p.p., Kanados lietuvių muziejaus-archyve Anapilyje. Leidėjai, re-

daktoriai, tarnautojai, talkininkai ir skaitytojai – visi ir kiekvienas savo įnašu prisidėjo prie šio laikraščio gyvastingumo.

Laikas ir technologija veržiasi – ir mus stumia – pirmyn. Pasekmės iš dalies įdomios, o ir tam tikra prasme liūdnos. Kompiuteriai ir internetas turbūt pakeitė pasaulį, tiek kiek ratas ar elektra. Didieji dienraščiai užsidarinėja, nes kompiuteriai skaitytojus labiau vilioja, o spausdinimo ir pristatymo kainos milžiniškos. Beveik skaityti nebereikia, nes vaizdinę ir garsinę medžiagą bei žinias iš viso pasaulio gauname greit ir lengvai savo išmaniuosiuose telefonuose. Laikas ir technologija atima ir skaitytojus, ir rašytojus, ir naujas kartas. Imigrantų vaikai ir vaikaičiai renkasi kalbą, kuri jiems yra lengvesnė, patogesnė. Rašantiesiems reikalingas normalus užmokestis, o šandieninė tematika irgi neatitinka visų skaitytojų lūkesčių. Mobilusis telefonas duoda viską, ko tik reikia: bankas, draugai, restoranai, žinios, įėjimo bilietai – čia pat, rankoje.

Nerealu būtų galvoti, kad popierinis laikraštis galėtų patenkinti ateities skaitytoją. Jau penkerius metus leidėjai žarsto apskaitų ir prenumeratorių skaičius, besistengdami rasti būdą toliau tęsti laikraščio leidybą. Deja, skaičiai nemeluoja, ir joks verslas ar įstaiga negali išsilaikyti vien iš noro ar sentimentų. Tenka svarstyti, ne kas buvo, bet kas bus toliau. Šiandienos aplinkoje ir turimomis sąlygomis, žinių sklaidą apie Kanados lietuvius, jų organizacijas ir veiklą galima tęsti tik interneto erdvėje. Todėl patrauklus ir įdomus tinklalapis, www.tevzib.com, redaguojamas Akvilės Minkevičienės, yra ir bus TŽ ateitimi. Logiškai žvelgiant, spausdinto laikraščio turinys yra nebeaktualus mažėjančiam jo skaitytojų skaičiui. Kasmet ištikimų prenumeratorių, skaitytojų ir aukotojų gretos retėja daugiau kaip po šimtą, ir tai yra nepaneigiamas faktas. Todėl ruošiamės pateikti patrauklų naujienų ir nuorodų tinklalapį portalą, kuris greičiau pasiūlys įvairias žinias ir nekartos, kas jau kitur paskelbta. Visi kviečiami tinklalapyje nardyti, siūlyti žinias, naujienas, pranešimus ir skelbimus. Norime internetinėje erdvėje vienyti Kanados lietuvių telkinius, dalintis gyvenimo ir veiklos naujienomis, išsaugoti vidinius bendruomenės ryšius. Visi prisijunkime prie atsinaujinančių šiuolaikine forma Tėviškės žiburių – Kanados lietuvių žinių – www.tevzib.com

Apie "Tėviškės žiburius" - skaitytojai

1. Kiek metų skaitote „Tėviškės žiburius“?
2. Ar Jūsų nuomone, „Tėviškės žiburiai“ buvo naudingas ir reikalingas Kanados lietuvių bendruomenei, ar pateisino (nepateisino) skaitytojų lūkesčius ir jų norus?
3. Ar lietuviškas laikraštis dar reikalingas, kaip įsivaizduojate jo ateitį?

Gabija Petrauskienė

1. TŽ skaitau jau 50 metų. Tėvai užprenumeravo, kai išvykau į kitą miestą studijuoti universitete. Man buvo 18 metų, nuo tada laikraštį skaitau. Paliekant šeimą ir mūsų miesto lietuvišką bendruomenę, man buvo svarbus tas ryšys su mano lietuviškomis "šaknimis" – kažkaip pasidarė svarbus, ir jo ieškojau išvykusi iš savo šeimos namų. Laikraštis padėjo tą ryšį išlaikyti.

2. TŽ yra naudingas ir reikalingas Kanados lietuvių bendruomenei, nes jis prisideda prie bendruomenės gyvavimo. Bendruomenei kurti reikalingas ryšys – arba tiesioginis, asmeninis, arba netiesioginis – per laikraštį.

Per laikraštį sužinome apie įvykius įvairiose kolonijose, ir per tai esame padarę patys veikti. Jis atlieka skatinimo vaidmenį – skatina dalyvauti įvykiuose, skatina diskusijas klausimais, apie kuriuos nebus kalbos vietinėje krašto spaudoje, skatina dėmesį "lietuviškiems" reikalams. Kur kitur bus diskutuojama apie lituanistinių mokyklų ateitį? Kūčių papročius? Lietuvos saugumo klausimus bei rūpestį kaip įtaigoti Kanados valdžią Lietuvos naudai? Kur kitur vyks tautinės sąmonės ugdymas ir rūpestis dėl jo?

Facebook'e ar Instagram'e neugdysi gilesnio supratimo – tai forumas patenkinti smalsumui - pažvelgti ant greitųjų ir nuotraukas bei keletą sakinių po jomis ir "jaustis", kad "įsijungei". Bet tikrų diskusijų, idėjų vystymo, ugdymo, ten nerasi. Ne tam skirti tie forumai.

Ar pateisino lūkesčius ir norus? TŽ visiškai išpildė steigėjų tikslus ir atliko svarbų vaidmenį lietuviškos bendruomenės kūrimo bei jos gyvavimo per daugelį dešimtmečių. Ypač TŽ patenkino pokario naujų ateivių generacijos reikalavimus. Dalinai patenkino ir sekančios kartos (jų vaikų) reikalavimus. Tačiau laikui bėgant, pradėjo truputį per daug nutolti nuo jų vaikų kartos – nebeatspindėjo jų gyvenimo, žvilgsnis per dažnai buvo nukreiptas praeitin. Per daug straipsnių, pagrįstų prisiminimais, biografijomis nepažįstamų žmonių. Ilgesni straipsniai apie Lietuvos žmonių gyvenimus, parodas, t.t. Pasidarė nebeįdomūs, nes apie tai dabar galima rasti medžiagos tiesioginiai iš Lietuvos internetu. Trumpos žinutės bei santraukos įdomios, bet išsamesnius straipsnius galima pasiimti iš Lietuvos. Reikalingas didesnis dėmesys Kanados lietuvių gyvenimui.

Antrosios kartos (Kanadoje gimusių) vaikams – lietuvių kalba laikraštyje pasidarė sunkiai skaitoma. Pridėjus dar ir tai, kad ir straipsniai neatitiko jų gyvenimo, Kanadoje realybės, dingo ir noras laikraštį skaityti. Trūko straipsnių, kurie atspindėtų jų gyvenimą, gvildentų jų iššūkius, norint išlaikyti lietuvių, praktiškų patarimų ir t.t. "The newspaper lost it's relevance."

3. Įsivaizduokime, kad laikraščio nebeturime (turiu mintyje ne tik spausdinto, bet ir elektroninio laikraščio). Kas skatins susidomėjimą savo lietuvišku paveldu? Lietuviško gyvenimo Kanadoje aktualijomis? Kur rasime skelbimus apie šventes, veikalus, parodas, naujai išleistas knygas, receptus ir kt? Kur pasiskaitysime apie praėjusius renginius bei įvykius bei jų įvertinimą, kad paskatinus praleidusį, sekančią kartą labiau pasidomėti ir ateiti? Kas plačiąją visuomenę švies tautiniais klausimais?

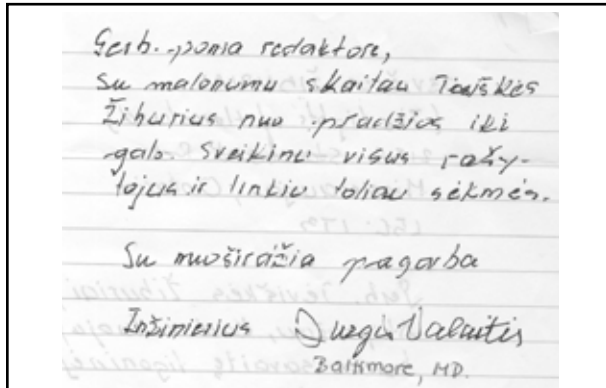
Ateitis: Laikraštis siunčiamas elektroniniu būdu nemokamai, su straipsnių užuominomis, kad sudominus turiniu, bet pilni straipsnių tekstai prieinami laikraštį užsiprenumeravusiems (taip, kaip dabar daro daugelis "angliškosios" spaudos). TŽ tikslų perorientavimas į dabartinių Kanados lietuvių poreikius ir labiau atspindintis dabartinį Kanados lietuvių gyvenimą.

Valerija Armonienė, Vasaga

Skaitau daug metų, tačiau nesu pastovi skaitytoja. Mano nuomone, TŽ labai svarbus laikraštis lietuvių bendruomenei buvo ir yra. Neįsivaizduoju lietuvių bendruomenės be šio laikraščio. Norėtusi, kad būtų daugiau straipsnių, informacijos apie įvykius šiandieninėje Lietuvoje, atsižvelgiant į tai, kad bendruomenė pasipildė naujai atvykusiais lietuviais, jaunomis šeimomis. Laikraštis turėtų būti didesnės apimties ir daugiau straipsnių įvairiomis temomis. Ačiū, kad esate, linkiu sėkmės!

Prel. Gaida apie skaitytojus

Skaitytojai buvo ir tebėra pagrindinė laikraščio atrama. Be jos ir geriausi leidėjai bei redaktoriai laikraščio negali išlaikyti. Ypač su dėkingumu minėtini tie skaitytojai, kurie negaili ir stambesnės paramos laikraščiu, jų dėka įmanoma nugalėti ir finansinius sunkumus, tobulinti laikraštį ir bei įsigyti modernias spaustuves mašinas. Lėšos yra pagrindinis dalykas, tačiau nemažiau svarbi yra intelektualinė ir moralinė parama, ateinanti per įvairius bendradarbius. (1979.XII.6)

Dr. Rasa Mažeika

1. Galbūt, 50?

2. Mano nuomone, TŽ buvo labai naudingas žinių šaltinis. Neįmanoma visus patenkinti, ir, galbūt, per kokį dešimtmetį buvo per daug straipsnių iš Lietuvos, kurie nelabai domino Kanados lietuvius. Paskutiniu metu TŽ labai įdomūs ir naudingi, nes dauguma žinių yra apie Kanados lietuvius.

3. Taip, laikraštis reikalingas suburti lietuvius, pateikti žinias apie Kanados lietuvių veiklą bei jiems svarbius klausimus. Su interneto žiniomis yra ta problema, kad žmonės skaito tik apie savo siaurus interesus. Vartant popierinį laikraštį, pamatai, ko nesitikėjai. Jau ir taip svarbios žinios atsiranda Facebook, o kas neprisijungia (pvz., aš nenoriu Facebook, nes nenoriu savo studentų "draugų"), jų nemato. Be to, Facebook renka duomenis apie mus visus, ir taip pat kartais tampa priemone labai negražiems pasisakymams ir net šmeižtams (kaip atsitiko su Lietuvių Namų susirinkimu pereinamais metais). Reikia redakcijos!

Bendrai, daugelis Kanados lietuvių pasigėsus laikraščio tikrai tada, kai jo nebus – bet tada bus per vėlu!

Rimvydas Žemaitis, Lietuva

TŽ visuomet ir apšviečia ir sušildo. Kiekviename numeryje aktualios informacijos visumoje išsiskiria koks nors vienas stiprus akcentas. Nr. 17-tai LR ambasadoriaus Rumunijoje Arvydo Pociaus labai įdomus rašinys apie Kanados kariuomenės žvalgybos karininką, Kanados lietuvių Kostą Rimšą. Apie tokį daug Lietuvai nusipelnusį žmogau nebuvau nieko žinojęs, nes A.Pociaus straipsnis buvo paskelbtas tik žurnale *Karys*.

Nr.18 – toks akcentas Juozo Tumo-Vaižganto gimimo 150 metinių paminėjimas. Ir vėl mūsų spaudoje jo nepastebėjau. Gal todėl, kad jos yra vistiek pakankamai daug ir gal kas nors ir paskyrė jam dėmesio. Nors tai yra chrestomatinis rašytojas, deja, yra taip, kad savo gėdai turiu prisipažinti, nieko jo neskaitęs. Nr. 18 – patalpinta iš Vaižganto romano *Pragiedruliai* tiesiog nuostabi ištrauka man priminė panašius mano įspūdžius, patirtus paauglystėje Dotnūvėlės upelio pievoje birželio saulės atokaitoje.

Kun. Vytas Staškevičius, Mississauga

1. Turbūt apie 60 metų.

2. Labai naudingas, ypač, kai Lietuva dar nebuvo laisva. Paskui buvo naudingas savo vedamaisiais ir informacija apie tai, kas vyksta ir įvairių bendruomenių žinios. Jos apėmė visus Kanados lietuvius.

3. Sakytum reikalingas, bet su mažėjančiu prenumeratorių skaičiumi ir bendrai popierinių laikraščių neskaitomumu (lietuviškai ir angliškai) jaunesnių žmonių, spausdintas laikraštis turės išnykti, nors bus atlikęs savo paskirtį. Ateitis remiasi vien interneto laikraščiu, bet ar bus užtekinai skelbėjų ir aukotojų išlaikyti?

Arūnas Staškevičius, Montrealis

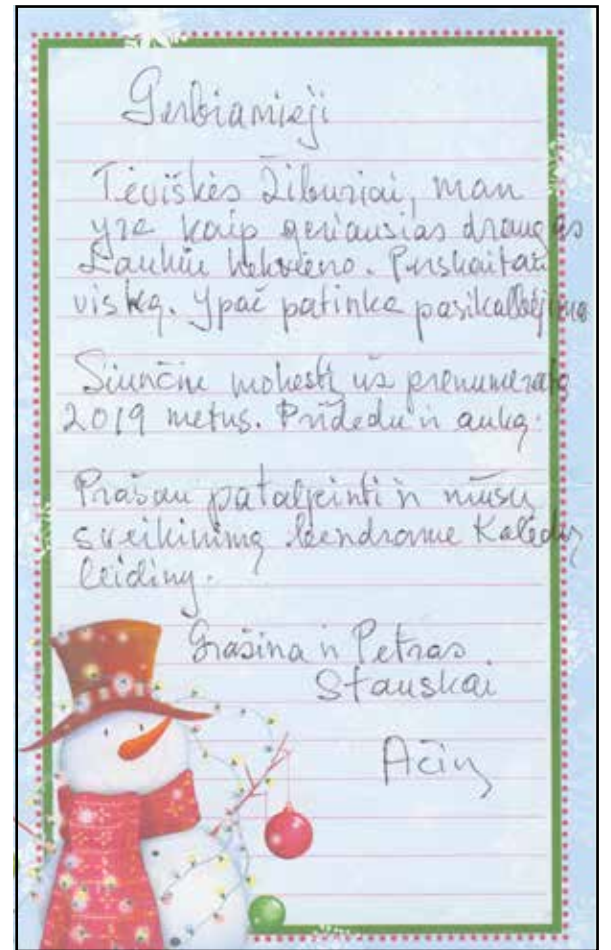
1. Skaitau 35-erius, gal ir daugiau metų.

2. TŽ buvo ir yra reikalingas Kanados lietuviams, Kanados lietuvių bendruomenei ir jos apylinkėms bei kitoms lietuvių organizacijoms.

3. Lietuviškas laikraštis dar reikalingas mano ir mano tėvų kartai. O dėl mūsų vaikų ir anūkų – nežinau. Jie silpnai ar visai nevaldo lietuvių kalbos, tai sunku įsivaizduoti, kad skaitys lietuvišką laikraštį, žurnalą ar knygą.

Romas Otto

Laikraštį skaitė mano tėvai. Tėvas dirbo TŽ spaustuvėje, atsivežęs savo linotipą iš Montrealio. Mama buvo labai pamaldi katalikė, jai buvo labai įdomu pasiskaityti apie parapijų gyvenimą ir katalikų veiklą. Man visada buvo įdomūs Česlovo Senkevičiaus vedamieji, kuriuose labai dažnai buvo rašoma apie politiką ir istoriją. Aš visada domėjausi istorija. Įdomu skaityti apie Lietuvą, jos gyvenimą. Lietuviškai skaityti išmokė tėvas dar karo metais Vienoje. Jis turėjo atsivežęs *Minties* laikraštį, tad išeidamas į darbą liepdavo perskaityti ar perrašyti puslapius, vėliau jam papasakoti, ką buvau skaitęs. Taip ir išmokau lietuviškai. TŽ man padeda neužmiršti lietuvių kalbos.

Vida Lietuvninkaitė, Montrealis

1. Kiek metų skaitau TŽ? Mano tėveliai prenumeratą Montrealio *Nepriklausomą Lietuvą* ir Čikagos *Draugą*. Kai Montrealio laikraštis veiklą užbaigė, tėveliai prenumeravo TŽ. Po jų mirties, keletui metų aš sustabdžiau TŽ. Man buvo daug lengviau perskaityti *Montreal Star*, o dabar *Montreal Gazette*, angliškai. 2002 metais manęs prašė parapijos komiteto pirmininkė rašyti Šv. Kazimiero parapijos žinias. Tad vėl pradėjau prenumeruoti TŽ.

2. Taip, TŽ buvo naudingas praeityje ir dabar. Anksčiau tikrai per žinias laikraštyje žinodavome kas vyksta/vyko ne tik pas mus, bet ir Lietuvoje, ir kitose lietuvių bendruomenėse Kanadoje ir JAV.

3. Taip, lietuviškas laikraštis dar reikalingas - visokiomis formomis – spausdintas, per internetą/epaper (vis daugiau ir daugiau žmonių skaito savo iPhone/ipad). TŽ – vienintelis lietuviškas laikraštis Kanadoje. Jaunesnė generacija mažiau ir mažiau skaito lietuviškai ir mažiau domisi savo kilme (heritage). Yra daug mišrių vedybų, dvi skirtingos kultūros – britų ir lietuvių. Bet gal dar galima juos sudominti el.spauda, ypač su žinių vertimu į kitą kalbą. TŽ mums padeda neužmiršti mūsų lietuviybės. Jaunimas kiek vėliau sugrįžta į bažnyčią ir prie savo kilmės šaknų ir kultūros.

KLKK "Žiburiai" valdyba. Valdybos nariai: (iš k.) 1 eil. R.Sakalaitė-Jonaitienė, G.Rinkūnaitė-Paulionienė (pirm.), S.Katkauskaitė; 2 eil. - A.Lešinskaitė-Trussow, A.Karkienė, Ž.Vaičiūnienė, 3eil. - A.Paulionis, kun.N.Šmerauskas, L.Zubrickas

KLKK "Žiburiai" draugijos valdybai įvairiais tarpsniais vadovavo B.Sakalas, V. Aušrotas, dr. S.Čepas, V.Sonda, J. Andrulis, P.Bražukas, V.Krikščiūnas, R.Sakalaitė-Jonaitienė ir J.Kuraitė-Lasienė. Šiuo metu valdybos pirmininkė G. Rinkūnaitė-Paulionienė, vadovaujanti jau 13-us metus.

Apie "Tėviškės žiburius" - skaitytojai

Dr. Arūnas Dailydė

1. Prenumeruoju ir skaitau nuo birželio 1969 m., tai yra 50 metų.
2. Buvo ir yra naudingas ir reikalingas Kanados lietuvių bendruomenei. Kiek galėjo, patenkino mano lūkesčius. Visuomet perskaitau vedamąjį ir įdomesnius straipsnius.
3. Man atrodo – yra reikalingas. Gaunu ir elektroninę versiją, bet daug smagiau paimti į rankas spausdintą. Ateityje gal ir rečiau išeis, kad ir pasidarys mėnesinis, bet vistiek bus laukiamas.

Joana Adamonytė, Montrealis

1. Nuo 1975 m.
2. Buvo naudingas ir reikalingas Kanados lietuvių bendruomenei, tai buvo vienintelis šaltinis apie lietuvių gyvenimą ir veiklą Kanadoje. Visos žinios viename šaltinyje. Skaitau žinias apie Kanados lietuvių veiklą. Apie įvykius Lietuvoje ar bendrai pasaulyje randu internete ar vietinėje spaudoje, anksčiau apie tai perskaitau negu gaunu „Tėviškės žiburius“.
3. Yra reikalingas, įsivaizduoju daugiau kaip centrą veiklos, įvykių skelbimams – kaip žinynas.

Vytautas Bireta, Toronto

1. Pradėjau skaityti *Tėviškės žiburius* man mokantis dar Vasario 16-tos gimnazijoje.
2. *Tėviškės žiburiai* yra Kanados lietuvių bendruomenės gyvybės apraiška, čia atsispindi lietuvių gyvenimas Kanadoje, atsispindi mūsų noras puoselėti tautinę tapatybę bei lietuviškos kultūros veiklą. Ragino mus visur kelti okupuotos Lietuvos padėtį ir Lietuvai tapus vėl laisvai, paremti ją, žengiant jai, pirmuosius nepriklausomybės žingsnius. *Tėviškės žiburiuose* yra sukaupta didelė dalis Kanados lietuvių istorijos. Tai didžiulis įnašas išeivijos istorijai.
3. Šiandien taip pat mums rūpi tautinė tapatybė bei lietuviškos kultūros veikla, rūpi mūsų bendruomenės gyvybingumas. Turime apie tai kalbėti, svarstyti įvairius klausimus, nebijodami iškelti ir jautrias problemas. Kanados lietuvių pagrindinė bendravimo priemonė yra *Tėviškės žiburiai*. *Tėviškės žiburiai* buvo reikalingi praityje, reikalingi ir dabar ir, tikiu, dar ilgai gyvuos.

Lina Čerbaitė-Mickienė, Montrealis

- Aš skaitau laikraštį nuo pat atvykimo į Kanadą. Man įdomu sužinoti apie kitų lietuvių bendruomenių veiklą, taip pat įdomu pasiskaityti apie Kanados politinį gyvenimą. Įdomūs straipsniai apie lietuvių kultūrą, papročius...
- Toks laikraštis, kaip *Tėviškės žiburiai*, būtinai reikalingas. Tai tiesiog lietuvių išlikimo garantas. Be jūsų, tikrai nebūtų mūsų. Gyventume savuose kiautuose, toliau savo nosies nematydami.
- Apgailėtina, kad tie lietuviai, kurie atvyko tuoj po Nepriklausomybės paskelbimo Lietuvoje, nesidomi jokia veikla, nei laikraštį skaito. Deja, tai prarastoji karta. Jie atvyko į Kanadą, nepakeitę savo *homo sovieticus* mąstymo. Tam, kad dar vis rastume save, "žiburiuokit". Sėkmės.

Tėviškės žiburių archyvuose: žmonės, šventės, susitikimai

